

verslaggeving van een zending in het kader van de Culturele of Samenwerkingsakkoorden

LUXEMBURG 13 en 14 december 2011

De overgang van school naar het arbeidsleven, met een speciale aandacht voor kansengroepen

Samenstelling van de delegatie

Lieve Caluwaerts, afdeling Jeugd
 Maarten Van Rillaer, Groep Intro vzw
 Jinli De Bruyn, Hoger Instituut voor Verpleegkunde Turnhout
 Nele Van Bogaert, Talentenwerf – Stad Antwerpen
 Karen De Kooning, Algemeen Onderwijsbeleid – Stad Antwerpen

1. Chronologische beschrijving van de bezoeken

Programme

<i>jour</i>	<i>horaire</i>	<i>sujet</i>
mardi, 13/12/2011	9.00 – 9.30	accueil au SNJ
	9.30 – 10.30	présentation générale de la situation : Andreas Heinen – Uni.lu, présentation SVO : Martine Lentz, Nathalie Schirtz – SNJ
	11.00 – 12.00	visite d'une organisation d'accueil (Fondation Pescatore- confirmé)
	12.00 – 14.00	déjeuner – Luxembourg (Grand Théâtre)
	14.00 – 14.30	transfert vers Grevenmacher
	14.30 – 15.30	présentation AJL Grevenmacher - confirmé
	15.45 – 16.45	présentation Bock Drop (Raphaël Kneip, SNJ)
	16.45 – 17.15	transfert vers Hesperange
	17.15 – 18.15	visite MJ Hesper + présentation Let's Work (confirmé)
		retour à Luxembourg-Ville / temps libre
mercredi, le 14/12/2011	9.00 – 9.30	accueil au SNJ
	9.30 – 10.30	ANELO + Maison de l'orientation (Jana Gorge, Nathalie Schirtz)
	10.30 – 11.30	discussion et évaluation
	11.30 – 12.00	transfert à Esch-sur-Alzette
	12.00 – 14.00	déjeuner – KUFA (Esch)
	14.15 – 15 :30	PIJ Esch – présentation de la formation « animateurs de pairs en information » -.confirmé
	15.30 – 16.00	retour à Luxembourg-Ville

Objectif :

Présenter les plans d'action et les initiatives destinés à faciliter la transition entre vie scolaire et vie professionnelle avec un accent particulier sur les jeunes défavorisés.

Eléments de programme

- *Présentation générale de la situation :*
 - *Statistiques des jeunes scolarisés, des jeunes ayant un contrat de travail, des jeunes engagés dans des mesures d'insertion, respectivement de réinsertion professionnelle et des jeunes au chômage*
 - *Constats sur les difficultés des jeunes en situation de décrochage scolaire*
 - *Réflexions sur les raisons possibles de la non-employabilité de certains jeunes*
- *Présentation d'actions et de projets étatiques et/ou associatifs en faveur des jeunes ayant des problèmes de transition avec un accent particulier sur les initiatives issues du secteur jeunesse*
 - *Service volontaire d'orientation*
 - *Bock Drop !!! (envie de ...)*
 - *Let's work ?*
 - *Action Locale pour Jeunes*
 - *ANELO – Maison de l'orientation*
 - *Formation « Animateur de pairs en information »*

Dinsdag 13 december 2011

Ontvangst op SNJ

Sessie 1

Algemene voorstelling van de situatie (Universiteit Luxemburg)

Naam vereniging: Universiteit Luxemburg

Adres: 12-14, Avenue Emilie Reuter. 2420 Luxembourg

Telefoon: +352 247 86500

Fax: +352 247 86 570

e-mail: info@ministere.lu

Gesprekspartner: Andreas Heinen

Tijdens een eerste presentatie van Andreas Heinen (onderzoeker universiteit Luxemburg) werd *een algemene situatie geschetst van Luxemburg betreffende jongeren en de arbeidsmarkt.*

In Luxemburg is het aandeel immigranten zeer hoog. Vooral immigranten uit België, Frankrijk, Duitsland, Italië en Portugal vertegenwoordigen een aandeel van 44,7%. Hiermee staat Luxemburg op een 11^e plaats wereldwijd. Als we dit vergelijken met België merken we dat ons land op de 51^e plaats komt in 2009. Naar verwachting zal in 2015 de meerderheid van de Luxemburgse bevolking van buitenlandse afkomst zijn.

Van de 550.000 inwoners van Luxemburg waren er in 2008 zo'n 207.000 werkzaam. Hiervan woont ongeveer 60% niet in Luxemburg maar in een van de buurlanden.

Er heerst een zeer stabiele economie in Luxemburg en een opmerkelijk lage werkloosheidsgraad. Hiervoor is geen significante verklaring voor te geven. Zowel de stabiele economie als het onderwijssysteem en verschillende andere factoren kunnen hiervoor bepalend zijn.

In Luxemburg is het *onderwijssysteem* drietalig opgebouwd met een leerplicht van 4 tot 16 jaar. Tijdens de eerste jaren van het basisonderwijs (enseignement primaire) wordt les gegeven in het Luxemburgs. Daarna schakelt men over op het Duits om vervolgens het secundair onderwijs in het Frans te vervolledigen.

Het secundair onderwijs (enseignement postprimaire) is opgesplitst in het enseignement secondaire technique en het lycée classique. Tweederde van de leerlingen kiest voor het eerste. Dit lyceum is opgedeeld in het *classe modulaire du régime préparatoire de l'enseignement secondaire technique* dat minstens vijf jaar duurt en toegang geeft tot diverse beroepsopleidingen en het *lycée technique general* dat naast de beroepsopleidingen ook toegang verleent tot een studie aan een hogeschool. De overige groep die kiezen voor een opleiding aan het lycée classique hebben na 7 jaar studeren toegang tot universitaire studies.

Aan het einde van het secundair onderwijs wordt van leerlingen verwacht alle drie de talen perfect te beheersen. Het beheersen van de drie talen is tevens ook een voorwaarde om aan de slag te kunnen.

Na het beëindigen van school zijn er in Luxemburg verschillende maatregelen om naar werk over te stappen (onder andere Service Volontaire d'orientation dat later wordt besproken). Omdat er in Luxemburg erg veel competitie is door de internationale arbeidsmarkt ligt de nadruk vooral op life long learning. Hierdoor krijgen jongeren meer kansen, kunnen er meer individuele keuzes gemaakt worden en is er een groter gevoel van autonomie.

Als er cijfers besproken worden van de *werkloosheidsgraad bij jongeren* (15-24 jaar) in Luxemburg, merken we op dat het land met zo'n 15 % hiermee bij de laagste in Europa zit. In vergelijking met België is dit zo'n 8 % minder. Enkel Nederland en Duitsland scoren volgens de gegevens van de universiteit beter. De algemene werkloosheidsgraad (15-65jaar) bedraagt 4,4%.

Een belangrijke tendens in Luxemburg is het feit dat er heel weinig mensen aan de slag moeten met tijdelijke contracten. Een verband met de lage werkloosheidsgraad en dit systeem is nog nooit onderzocht.

Naast het spreken van de 3 talen blijkt het hebben van een diploma een primaire voorwaarde te zijn om op eenvoudige wijze een job te vinden. Opvallend is ook dat er relatief weinig schoolverlaters zijn. Het Europees gemiddelde bedraagt 14 %, terwijl in Luxemburg maar 7,1% vroegtijdig afhaken. *Onder deze schoolverlaters merken we vooral TSO, zittenblijvers, mannen en buitenlanders op.*

Momenteel mikt men in Luxemburg op training en kwalificatie van kansengroepen. Diverse maatregelen en projecten komen later in dit verslag aan bod.

Sessie 2

Présentation Service Volontaire d'orientation.

Naam vereniging: Service National de la Jeunesse

Adres : Boîte postale 707, 2017, Luxembourg

Telefoon : +352 247 86

Fax : +352 46 41 86

e-mail : info@snj.etat.lu

Gesprekspartner : Raymonde Bauer en Martine Lentz

Service National de la jeunesse (SNJ) is een overheidsagentschap die valt onder de minister bevoegd voor jeugd . Op elk gebied opent SNJ de oren om te luisteren naar vragen die relevant zijn voor jeugdbeleid. Jongeren, verenigingen, vrijwilligers of professionelen, publieke organisaties kunnen elk op een eigen niveau terecht bij SNJ.

Onder meer opgericht om jongeren aan de slag te houden of om jongeren te ondersteunen *in de overbrugging van school naar de arbeidsmarkt doet SNJ verschillende projecten waaronder ook Service Volontaire d'orientation (SVO).* Dit project is specifiek gericht op

jongeren die nog niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt. In hun doelgroep situeren zich jongeren tussen de 16 en 30 jaar die legaal in Luxemburg wonen, niet werken of een opleiding volgen en nood hebben aan een opstap richting de arbeidsmarkt.

Service Volontaire d'orientation wil die opstap naar de arbeidsmarkt faciliteren aan de hand van vrijwilligerswerk bij allerhande organisaties. Volgens een vaste procedure en in samenspraak met de jongeren wordt er een project op maat van de jongeren opgesteld waarin SVO de jongeren ondersteunt en begeleidt in hun zoektocht naar een arbeidsplaats om ervaring op te doen.

In de vorm van vrijwilligerswerk komen jongeren terecht in een bedrijf zonder winstgevend karakter waar minstens 3 maanden en maximum 1 jaar ervaring wordt opgegaan. Dit is niet het typische vrijwilligerswerk zoals wij dat kennen in België. Zo krijgen ze een daadwerkelijk loon uitbetaald. Bovendien worden alle zaken in verband met sociale zekerheid geregeld. Vervolgens kunnen de deelnemers rekenen op persoonlijke begeleiding aangepast aan hun noden en wordt er hard gewerkt rond het behalen van professionele en sociale competenties om de heroriëntering succesvol te maken. Na de werkervaring binnen het kader van SVO krijgt de deelnemer een attest van de verworven competenties.

Zonder reclame te maken voor dit initiatief startten er in 2011 124 jongeren met een SVO traject. In 2010 waren dit er maar 62. Het merendeel van de deelnemers situeert zich tussen de leeftijd van 17 tot en met 20 jaar.

Na de werkervaring is het de bedoeling om de jongeren te integreren in het arbeidsleven of een opleiding.

Opvallend aan dit project is dat het gebeurt op initiatief van de jongeren zelf. Ze worden met andere woorden niet verplicht tot een heroriëntering, een eerste of aanvullende werkervaring, maar gestuurd door eigen noden en vragen kan aangeklopt worden bij SVO. Vervolgens is ook opmerkelijk dat jongeren die begonnen aan een bepaald traject nog kunnen wisselen van job indien hij/zij toch niet helemaal zeker is van de gemaakte keuze zodat alle kansen optimaal kunnen benut worden. Een ander opvallend karakter is de voortrekker van dit initiatief. Niet de arbeidssector, maar de jeugdsector bemiddelt in de zoektocht naar werk. Hier komt dan ook bij kijken dat er geen verplichtend karakter aan gekoppeld is. Jongeren worden niet opgezocht in het kader van verplichte bemiddeling, noch uit databestanden gehaald van jongeren die niet of niet meer actief zijn op de arbeidsmarkt.

Na de uitleg kregen we ook de kans om op bezoek te gaan bij een gastorganisatie, met name een bejaardentehuis (Fondation Pescatore). Deze organisatie zetten reeds langere tijd jaarlijks 2 à 3 SVO'ers in. Naargelang de interesse van de jongeren kan dit de tuin, technische ploeg of keuken zijn. We kregen spijtig genoeg de jongeren zelf amper te zien, maar spraken wel met de begeleiders. Zij hadden in de loop der jaren goede en minder goede ervaringen gehad met de vrijwilligers. De begeleiding is vrij intensief en van de jongere worden toch onmiddellijk verwacht dat ze in een arbeidscircuit kunnen meedraaien (op tijd zijn, lerende houding, ...).

Er zijn een aantal zaken bijgebleven van de zending naar Luxemburg en het ontmoeten van en kennismaken met verschillende organisaties en mensen. Eerst en vooral is er het cijfermatige gegeven van de enorm lage werkloosheidsgraad. Met een percentage van 15% scoort Luxemburg maar liefst derde best in Europa wat betreft werkloosheid bij jongeren. Hierbij is er wel de jammere kanttekening dat nergens significant verklaard noch bewezen kan worden

wat hiervan de oorzaak is. Of het te wijten is aan het heersende positieve economische klimaat of de verschillende acties naar schoolverlaters dit cijfer beïnvloeden is niet duidelijk. Een ander gegeven is dat er een gevarieerd aanbod van acties naar schoolverlaters of vroegtijdige uitvallers zijn en dat die voor knappe resultaten zorgen. Dankzij projecten als SVO kunnen jongeren op een erg laagdrempelige manier en in de vorm van vrijwilligerswerk aan competentie ontwikkeling werken om de overstap van passieve naar actieve persoon in het arbeidsveld te optimaliseren. Bovendien is het ook opvallend dat het aantal jongeren dat gebruik maakt van dergelijke initiatieven redelijk hoog is als je weet dat er slechts beperkt reclame voor dergelijke projecten wordt gemaakt. Op die manier merk je de nood die de jongeren ervaren naar zulke initiatieven. Vervolgens merk ik ook op dat het jeugdwerk in Luxemburg voornamelijk wordt getrokken door professionelen. In vergelijking met Vlaanderen heb ik eerder de indruk dat er hier meer gewerkt wordt met vrijwilligers. Wat me ook is opgevallen is dat er sterk gewerkt wordt rond competenties en zelfs het kwalificeren van competenties, terwijl dat naar mijn mening in Vlaanderen in mindere mate gebeurt. Ook het leren van elkaar aan de hand van peer-to-peer relaties blijkt een prima initiatief te zijn in het jeugdwerk. Zo zagen we in het PIJ hoe op een laagdrempelige manier jongeren van elkaar kennis verwerven. En ook al kan niet bewezen worden of het een effect heeft op herintegratie in de arbeidsmarkt, is het een succesvolle manier om vaardigheden van jongeren te delen met anderen. Een laatste punt dat me echt is opgevallen is het verschil in nodige kennis tussen autochtonen en allochtonen in Luxemburg. Zo bleek dat het vinden van een job voor Luxemburgers quasi onmogelijk is als je de drie officiële talen niet beheerst en is dit voor buitenlanders die werken in Luxemburg geen vereiste. Het lijkt me dan ook zinvol om te streven naar een uniform beleid met het oog op een nog betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Sessie 3

Action Locale pour Jeunes (ALJ)

We verhuizen in de gietende regen richting Grevenmacher om kennis te maken met een project gestuurd vanuit onderwijs en één vanuit jeugd die op lokaal niveau geïmplementeerd worden.

Naam vereniging: AJL Grevenmacher

Adres : 15, Route de Trèves, Grevenmacher

Telefoon : +352 748 612

Fax : +352 748 612

e-mail : alj-wass@education.lu

ALJ staat voor 'Action Locale pour Jeunes' en is een organisatie vanuit de dienst "professionele vorming" van het Luxemburgs ministerie van Onderwijs.

De organisatie verzorgt *de opvolging van de leerlingen die uitvallen op school*. Deze gegevens krijgen zij via het ministerie die op haar beurt de gegevens doorkrijgt vanuit de scholen.

ALJ heeft als opdracht de jongeren te contacteren en na te gaan waarom zij niet meer naar school komen. Dit kan o.a. zijn omdat zij van school veranderd zijn, dan houdt de taak van het ALJ op. Als blijkt dat de jongeren niet meer gemotiveerd zijn om naar school te gaan en dus gewoon thuis zijn, zal ALJ de jongeren verder opvolgen en begeleiden.

In dat geval gaat men samen op zoek naar de interesses en mogelijkheden die er zijn om een beroep te leren. Dit gebeurt d.m.v. gesprekken met de jongere en zijn familie.

Aan de hand van de resultaten die uit de gesprekken komen, krijgt de jongere een stageplaats aangeboden gedurende 2 weken. Na deze 2 weken kiest de jongere wat hij gaat doen:

- terug naar school
- stage gaan doen
- gaan werken.

Jongeren hebben kunnen tot hun 25 jaar gebruik maken van deze dienst. Wanneer men toch niet tevreden is van zijn keuze, kan men ook terugkomen en het proces opnieuw doormaken.

Ook voor jongeren met een diploma is er in Luxemburg soms geen werk te vinden door de concurrentie uit de buurlanden. ALJ probeert deze jongeren te blijven motiveren om vormingen te blijven volgen.

ALJ beschikt niet over een databank met vacatures, maar kan wel stageplaatsen aanbieden. Verder helpen ze ook bij het zoeken naar vacatures.

Verder heeft ALJ ook een project binnen de scholen. Gedurende 1 dag wordt er met de leerlingen gewerkt over het vinden van een stage (= leerplaats, werk, ...)

Er worden ook oriëntatiestages georganiseerd van 2 maal 1 week om kennis te maken met een beroep waar in de leerling geïnteresseerd is.

Sessie 4

Project Bock Drop

Naam project: Bock Drop, Antenne régionale Est

e-mail : raphael.kneip@snj.etat.lu

<http://bockdrop.anelo.lu>

Het project Bock Drop is een initiatief dat bestaat sinds 2010 en gaat uit van 3 verschillende Luxemburgse ministeries: het ministerie van Werk (Service Orientation professionnelle de l'ADEM), ministerie van Onderwijs (Action Locale pour Jeunes) en ministerie van Jeugd (Service National de la Jeunesse).

Bock Drop wordt samen met verschillende 'Maisons de Jeune' georganiseerd en bestaat uit *informatiesessies van maximum 2 uur*.

De 2 uren worden gebruikt om jongeren te begeleiden en te motiveren bij het zoeken van werk. Men probeert meteen de nodige contacten te leggen en de jongeren individueel verder te helpen bij hun vragen en frustraties.

Men helpt de jongeren bij het schrijven van een motivatiebrief en het opstellen van een curriculum vitae. Dit is soms echter moeilijk aangezien de aanwezige volwassenen als facilitator moet optreden en de jongeren nog steeds zelf het werk moeten doen.

Men probeert 1 sessie om de 2 maanden te organiseren en bereikt op een gemiddelde avond 20 à 25 jongeren.

Sessie 5

Bezoek LET'S WORK

Naam: Jugendtreff Hesper

Adres: 365, rte de Thionville - L-5885 Hesperange

Site internet: <http://www.jugendtreffhesper.lu>

“Let's Work” is een samenwerking tussen SNJ en het Maison de Jeunes in Hesperange.

Let's Work bestaat uit een volledige dag in het Maison de Jeunes dat er enkel rond het thema “werk zoeken” wordt gewerkt.

Doel:

- ondersteuning bieden op het vlak van de overgang school – arbeidsmarkt
- sensibiliseren ivm de problematiek van schoolverlaters
- ondersteuning bieden bij solliciteren

Gedurende zo'n dag zijn er 3 ateliers:

- een CV + motivatiebrief maken
- een sollicitatiegesprek oefenen
- oriëntatie op school- en professioneel gebied

Alle verschillende onderdelen worden op een heel praktische manier benaderd (waar bv. Bock Drop voornamelijk theoretisch informeren is).

Na afloop is er voor de jongeren de mogelijkheid om stage te doen bij winkels e.d. uit de gemeente. Op die manier kunnen ze al eens in de praktijk meemaken wat ze zouden willen studeren.

Het project “Let's Work” is voor alle jongeren die het Maison de Jeunes bezoeken, wat in de praktijk wil zeggen dat er vooral jongeren zijn met een problematische achtergrond. Binnen de problemen is er wel een groot verschil.

Tijdens de meest recente projectdag waren er 15 deelnemers.

Woensdag 14 december 2011

Voor de ochtendsessie verzamelen we terug op het SNJ

Sessie 1

ANELO en Maison de l'orientation

Gesprekspartners SNJ : Jana Gorge en Nathalie Schirtz

www.anelo.lu

'Anelo' en 'la maison d'orientation' zijn initiatieven die opgestart werden voor jongeren die de schoolbanken verlaten en de overgang maken naar het werkende leven.

Beide initiatieven zijn het resultaat van een samenwerking over verschillende ministeries heen:

- Ministère du travail et de l'emploi: ADEM (vergelijkbaar met de VDAB)
- Ministère de l'éducation nationale et de la formation professionnelle: ALJ (zie bespreking in dit verslag) & CPOS (vergelijkbaar met onze centra voor leerlingenbegeleiding)
- Ministère de l'integration et de la famille: SNJ (vergelijkbaar met de afdeling jeugd van het agentschap voor sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen van de Vlaamse Overheid)
- Ministère de la culture, de l'enseignement supérieur et de la recherche (ministerie van cultuur en hoger onderwijs)

Anelo (www.anelo.lu)

Anelo is een *portaalwebsite*, deels gefinancierd door het ESF, die de aansluiting van jongeren bij de arbeidsmarkt wil faciliteren. De site lijkt in sommige aspecten een beetje op een vereenvoudigde versie van onze VDAB-website.

De website biedt informatie mbt werk zoeken, vorming/bijtscholing (met beroepenfilmmpjes en -fiches) en beroepsoriëntering (Wat wil ik doen? Waar ben ik goed in?...).

Anelo.lu richt zich specifiek richt op jongeren. Dat uit zich, naar mijn mening, in de layout, in een overzichtelijke structuur en een toegankelijk taalgebruik.

Anelo.lu focust zich ook expliciet op beroepsoriëntatie, voor jongeren die eigenlijk nog niet weten wat ze willen doen. De Luxemburgse overheid beschikt over een aantal projecten die jongeren hierbij kunnen helpen.

'Anelo' biedt zelf geen diensten aan. Het is enkel een portaal, die indien nodig doorverwijst naar de betrokken overheiddiensten, die allen partner zijn in dit project, en hun projecten.

'Anelo' is een portaal die *nog volop in ontwikkeling* is. Zo wil men de site en zijn 'tools' uitdrukkelijk meer toe spitsen op en toegankelijk maken voor maatschappelijk kwetsbare jongeren. Op dit moment bestaat het publiek immers voornamelijk uit gediplomeerde jongeren (bachelors en masters).

In dit verband is de nadruk die 'anelo' legt op beroepsoriëntatie volgens mij erg belangrijk. Heel wat maatschappelijk kwetsbare jongeren hebben immers geen idee van wat ze beroepsmatig willen doen, welke hun kwaliteiten zijn of wat het werkende leven inhoudt. De portaal verwijst hiervoor onder andere door naar de 'service volontaire d'orientation', een initiatief van SNJ (zie elders in dit verslag).

Naast de focus op maatschappelijk kwetsbare jongeren, denkt men momenteel ook hard na over 'elders verworven competenties' (EVC) en hoe dat een toepassing kan krijgen op de portaal.

Maison d'oriëntation

La maison d'oriëntation is *als het ware de niet-digitale versie van 'Anelo'*. Het is een inloopruijnte waar jongeren met al hun vragen met betrekking tot de overgang naar de arbeidsmarkt terecht kunnen.

Net als de portaalsite wil 'La maison d'oriëntation' een 'one-stop-shop' zijn, een plek waar jongeren met al hun vragen terecht kunnen, waardoor je niet van de ene naar de andere dienst moet gaan. Net zoals op de site wordt ook hier de focus gelegd op het bereiken van maatschappelijk kwetsbare jongeren.

Het huist staat momenteel nog in de steigers. Het opent zijn deuren in de loop van het 2de trimester van 2012. In eerste instantie zal er slechts één locatie zijn, in Luxemburg-stad. Het is echter de bedoeling om ook regionale posten te openen.

La maison d'oriëntation is bij ons nog het beste te vergelijken met de Werkwinkel. Het verschil zit in de focus op jongeren en in 't feit dat er partners van diverse domeinen bij betrokken zijn.

Conclusies

Wat mij als 'good practice' bijbleef tijdens het bezoek aan Luxemburg was het bestaan van heel wat initiatieven mbt de overgang van de schoolbanken naar de arbeidsmarkt en de samenwerking hierrond over ministeries heen.

Ik heb vaak 't gevoel dat er in Vlaanderen op dit vlak nog een leemte bestaat. Zolang je leerplichtig bent bestaan er heel wat instanties en projecten om je bij te staan: het CLB, Timeout, Leerrecht.... Maar van zodra je 18 wordt sta je er opeens alleen voor. Uiteraard bestaan er ook voor volwassenen heel wat diensten (VDAB, Werkwinkel, CAW...) maar vooraleer je daarbij terecht komt is er vaak kostbare tijd verloren gegaan. Bovendien hebben de VDAB-medewerkers volgens mij niet de tijd, de ruimte of de middelen om deze moeilijk bereikbare groep 'aan te pakken'. Er zijn bij ons dus weinig initiatieven die zich richten op de specifieke groep van schoolverlaters en die hen indien nodig bij de hand nemen. De initiatieven die bestaan ontstaan vanuit lokale noden. Er bestaan voor zover ik weet geen projecten of initiatieven die het ganse 'grondgebied' coveren. Dat heeft volgens mij onder andere te maken met het feit dat projecten hier van onderuit ontstaan of door de overheid aan externen worden uitbesteed. Een groot verschil met Luxemburg, waar bijna alles overheidsinitiatief is, en waardoor 't natuurlijk makkelijker is om te coördineren en stroomlijnen. Luxemburg is bovendien een erg klein land, wat alles overzichtelijk houdt en wederom makkelijker te stroomlijnen.

Samenwerking over zoveel beleidsdomeinen heen is volgens mij ook nog eerder uitzondering in Vlaanderen. In het kader van het 'one-stop-shop'-principe is dat echter onontbeerlijk. Talentenwerf in Antwerpen is hiervan een 'good practice'.

Luxemburg slaagt er volgens mij beter in om die leemte op te vullen.

Allereerst is er volgens mij een betere informatieverstrekking op maat van de (maatschappelijk kwetsbare) jongeren via oa la maison d'oriëntation, Anelo, ALJ (zie elders in dit verslag), Box Drop (elders in dit verslag), let's work (elders in dit verslag)... Al deze initiatieven richten zich immers specifiek op jongeren en zijn allen georganiseerd volgens het 'one-stop-shop'-principe: alle betrokken actoren op 1 plaats verzamelen.

Vervolgens worden jongeren actief opgezocht en gesensibiliseerd, oa via Box Drop en Let's Work, het jeugdhuis van Hesperange. Dit jeugdhuis, een voorbeeldjeugdhuis volgens SNJ, drijft het one-stop-shop principe ver door, ook op het vlak van hulpverlening. Het jeugdhuis fungeert er als een soort eerstelijns hulpverleningscentrum waar jongeren met hun problemen terecht kunnen en waar het personeel actief mee op zoek gaat naar oplossingen. Dit jeugdhuis opent binnenkort zelf een noodopvangcentrum. Ik denk dat je hun werking een beetje kan vergelijken met onze WMKJ's. Hiervoor heb je uiteraard beroepskrachten nodig, en de zijn er in elk Luxemburgs jeugdhuis. Jeugdhuisen die enkel op vrijwilligers draaien bestaan er niet.

ALJ is een ander voorbeeld van het actief opzoeken van jongeren. Zij contacteren bijvoorbeeld alle jongeren die geregistreerd staan als schooluitvaller en bekijken samen met hen welke acties al dan niet gewenst zijn.

Heel knap vind ik tenslotte de mogelijkheden die schoolverlaters hebben om zich te oriënteren via 'stages'. Heel wat jongeren weten immers niet waar ze goed in zijn en wat ze willen doen, ook bij ons in Vlaanderen. Een project zoals SVO is een erg nuttig instrument om jongeren hierbij te helpen. Ze krijgen bovendien een trajectbegeleider aan hun zijde, iets wat vele jongeren echt kunnen gebruiken. Ze zijn immers nog niet klaar om volledig op eigen benen te staan. Ook via ALJ kunnen stages georganiseerd worden.

Sessie 2

PIJ Esch

Naam vereniging: Point Information Jeunes Esch

Adres : 10 Rue du Commerce, L – 4067 Esch-Sur-Alzette

Telefoon : +352 8002 15 25

e-mail : charles@mjesch.lu

Gesprekspartner : Charles Gasperi

PIJ is een jeugdinformatiepunt in Esch-sur-Alzette, de 2^e stad in Luxemburg.

Opdrachten en werking

- Jongeren, ouders en leraren/opvoeders informeren over alle domeinen die iets met de doelgroep 'jeugd' te maken hebben:
 - Studie- en beroepskeuze
 - Gezondheid en preventie
 - Huisvesting en huishouden
 - Vakanties, sporten en vrijetijdsactiviteiten
 - Europa en mobiliteitsprogramma's
- Gratis toegang tot het internet aan jongeren verlenen en hen begeleiden bij hun zoekingswerk
- Regelmatig informatiesessies houden over actuele thema's of over thema's die aansluiten bij de interesses/belangstellingsgebieden van de jeugd
- Relaties onderhouden met alle betrokken actoren die werkzaam zijn op het gebied van de 'jeugd'

Participatie van kinderen en jongeren

- Doelgroep: alle jongens en meisjes tussen 14 en 18 jaar, met verschillende achtergronden
 - MAAR: het PIJ trekt voornamelijk jongeren met een migrantenachtergrond aan (zo'n 40%), maar dit is misschien vanzelfsprekend aangezien er in Esch zo'n 52% à 55% migranten wonen
- Via het PIJ kunnen de jongeren een opleiding tot 'animateur de pair en information pour jeunes' volgen (zie paragraaf 'Systeem van (kader)vorming'), wat hen na afloop een soort van animatorattest oplevert. Met dit attest verkrijgen de jongeren de titel van 'niet-professionele vrijwilliger' binnen het PIJ en binnen de afdeling informatie van het jeugdwerk in Esch. Het is de bedoeling dat deze jongeren andere jongeren laten kennismaken met het PIJ, dat zij netwerken met andere jongeren opbouwen, dat zij de contacten met andere jongeren versterken. Hierbij wordt sterk de nadruk gelegd op de 'peer-to-peer-relaties'. Er zou kunnen worden gesteld dat de hele werking van het PIJ door en voor de jongeren is opgericht.

Structuur jeugdwerk

- Het PIJ is vergelijkbaar met het Centre Information Jeunes (CIJ) in Luxemburg, met als verschil dat het PIJ lokaal/regionaal werkt en het CIJ nationaal en dat het PIJ wordt gedragen door 'niet-professionele vrijwillige' jongeren en het CIJ door professionelen

- Het animatorattest verkregen via de opleiding 'animateur de pair en information pour jeunes' wordt erkend door de stad Esch-sur-Alzette, de Service National de la Jeunesse (SNJ) en het ministerie van familie en integratie

Informatie over wetgeving

- De opleiding 'animateur de pair en information pour jeunes' past volledig binnen de principes van het non-formeel onderwijs en van het 'peer-to-peer-onderwijs'
- De opleiding 'animateur de pair en information pour jeunes' sluit nauw aan bij de richtlijnen voor het Gemeentelijk Jeugdplan van de stad Esch-sur-Alzette
 - De doelstelling is om de jongeren te betrekken in de uitvoering en de opvolging van het PIJ

Systeem van (kader)vorming

De opleiding 'animateur de pair en information pour jeunes'

- Jongeren die via deze opleiding het animatorattest hebben verworven, dienen andere jongeren te laten kennismaken met het PIJ, dienen netwerken met andere jongeren op te bouwen, dienen de contacten met andere jongeren te versterken. Kortom, het is de bedoeling de jongeren te betrekken in de uitvoering en de opvolging van het PIJ. Hiertoe dienen de jongeren ...
 - ... de structuren van het jeugdwerk en van het sociaal werk van de stad Esch-sur-Alzette en van het land Luxemburg te kennen
 - ... de structuren van de vrijetijdsactiviteiten in de stad Esch-sur-Alzette te kennen
 - ... de doelstellingen van het PIJ te kennen, alsook de middelen die bijdragen tot de realisatie ervan
 - ... andere jongeren te motiveren om actief te participeren aan de dagelijkse werking en de algemene doelstellingen van het PIJ
 - ... informatie op een kritische manier te verzamelen, behandelen en verspreiden
 - ... nieuwe media op een creatieve manier te gebruiken, alsook deze nieuwe media toe te passen op de realiteit van jongeren door hen bewust te maken van de risico's die zijn verbonden aan een onverantwoordelijk gebruik ervan
 - ... een aangename sfeer te creëren
 - ... de diversiteit binnen het publiek van het PIJ te accepteren en te beheren
- De opleiding ondersteunt de pedagogische en technische ontwikkeling van toekomstige animatoren
- Tijdens de opleiding worden de jongeren aangemoedigd om actief te participeren. Dit betekent dat er een bewustzijn wordt ontwikkeld m.b.t.:
 - 'Un savoir' (informatie)
 - 'Un savoir-faire' (methoden van animatie, verspreiding en gebruik van verschillende media)
 - 'Un savoir-être' (de samenstelling van de groep en de relatie animator-jongere)
- Concreet: de duur van de opleiding bedraagt 65 uur en de inhoud bevat 5 modules (waarvan de eerste 4 in 4 weekends worden gegoten):
 - 1e module: teambuilding en internet (installatie, inhoud, beveiliging leren kennen, enz.)
 - 2e module: radio en dienstverlening aan jongeren (opdrachten en werking van SNJ, van Conférence Générale de la Jeunesse (CGJL) en van CIJ leren kennen, enz.)
 - 3e module: schrijven, informatie en onderzoek (verschillende stappen van een onderzoekscyclus leren kennen, enz.)

- 4e module: video, foto en internationale mobiliteit (visuele media leren kennen, enz.)
- 5e module: verspreiding van informatie (strategie om de informatie van het PIJ te verspreiden bepalen)

Tijdens de opleiding worden alle informatie, bevindingen, foto's, filmpjes, enz. van de jongeren op een blog gepost, wat de basis vormt voor de website van het PIJ. Na afloop van de opleiding wordt er een brochure gepubliceerd dat handelt over een bepaald thema van het PIJ en dat de jongeren zelf hebben samengesteld (in het schooljaar 2010-2011 hebben de deelnemende jongeren het thema 'sport' gekozen)

- Momenteel zijn er 22 jongeren de opleiding aan het volgen. Zij zullen ongeveer in de periode april-mei 2012 een brochure uitbrengen dat handelt over het thema 'de overgang van het school- naar het beroepsleven'.

Reflectie en terugkoppeling naar de eigen organisatie

Wat mij onder meer is bijgebleven van onze zending naar Luxemburg in het algemeen is dat het jeugdwerk in Luxemburg voornamelijk wordt georganiseerd door professionelen, terwijl het draagvlak voor het jeugdwerk in Vlaanderen voornamelijk wordt gevonden bij vrijwilligers. Het vrijwilligerswerk in Vlaanderen kent dan ook een lange traditie. Met dit in het achterhoofd, lijkt het PIJ eerder een soort van uitzondering te vormen in het jeugdwerk in Luxemburg: hoewel de verantwoordelijke van het PIJ een professionele opvoeder is, staat of valt de organisatie in feite met de jongeren die zich vrijwillig engageren om de opdrachten en werking van het PIJ verder uit te bouwen. De eerste generatie jongeren die zich momenteel inzet voor het PIJ doet dit met veel enthousiasme en overtuiging, zo bleek uit het gesprek dat we met deze jongeren zijn aangegaan. Ik vermoed dat dit voor een deel te maken heeft met het overkoepelende thema waar het PIJ de nadruk op legt, met name 'informatie en nieuwe media'. Dit is een hot topic in het leven van de meeste jongeren, waardoor zij zich waarschijnlijk snel(ler) aangesproken zullen voelen om zich hiervoor in te zetten.

De missie van het Algemeen Onderwijsbeleid van de Stad Antwerpen wordt als volgt verwoord: "Elke Antwerpenaar krijgt de kans om een kwalificatie te behalen die leidt tot actief en verantwoord burgerschap, een brede persoonsvorming en die toegang geeft tot hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt." Hiertoe wil het Algemeen Onderwijsbeleid van de Stad Antwerpen ...

*"... drempels wegwerken die gelijke onderwijskansen in de weg staan
... partners stimuleren om te experimenteren, te innoveren en te leren van (elkaars) ervaringen
... alle samenwerkingsmogelijkheden benutten
... medewerkers die gericht zijn op kwaliteit en persoonlijke ontwikkeling hun opgebouwde expertise (intern en extern) te laten delen."*

Naar mijn mening passen de opdrachten en werking van het PIJ volledig in deze missie. Wat echter nog interessant zou kunnen zijn voor het Algemeen Onderwijsbeleid van de Stad Antwerpen, heeft te maken met de manier waarop het PIJ de jongeren mobiliseert, namelijk door gebruik te maken van een thema dat volledig aansluit bij de leefwereld van jongeren: 'informatie en nieuwe media'. Met behulp van zo'n thema worden de aangeboden kansen voor jongeren om actief en verantwoord deel te nemen aan het maatschappelijke leven meteen meer laagdrempelig. Bovendien heeft het thema 'informatie en nieuwe media' een zinvolle functie in het actieve en verantwoorde burgerschap dat jongeren nu en later dienen uit te oefenen. Het leert hen immers omgaan met de enorme hoeveelheid informatie die via allerhande kanalen op hen afkomt, met de vele keuzemogelijkheden die hen via allerlei wegen worden aangeboden, met het bewust omgaan met de nodige privacy-instellingen, enz. Jongeren uit alle achtergronden zouden hiermee gebaat zijn, aangezien niet in alle culturen 'verantwoord keuzegedrag' en 'mondigheid' als waarden voorop worden gesteld.

Iets anders dat ik zeker meeneem van de opdrachten en werking van het PIJ zijn de 'peer-to-peer-relaties' die de jongeren onderling aangaan. 'Peers' zijn personen met min of meer

dezelfde achtergrond en met min of meer dezelfde leeftijd. Indien zij een soort van leerrelatie met elkaar aangaan, worden zij door elkaar niet als autoritaire figuren beschouwd, wat het voor hen toegankelijker maakt om van elkaar te leren. Naar deze visie op leren zou er meer aandacht moeten uitgaan, aangezien het een zinvolle bijdrage kan leveren aan de kennis en vaardigheden van beide actoren in een 'peer-to-peer-relatie'.

Tot slot dient er te worden vermeld dat de afdeling Algemeen Onderwijsbeleid van de Stad Antwerpen die zich situeert op de afdeling Werk & Economie van de Stad Antwerpen zich voornamelijk bezighoudt met dynamieken, problematieken en acties die te maken hebben met de transitie van onderwijs naar arbeidsmarkt in de sectoren logistiek, industrie, horeca, bouw, tertiair en zorg. Wij kijken dus verwachtingsvol uit naar de brochure die de jongeren van het PIJ omtrent het thema 'de overgang van het school- naar het beroepsleven' in de periode april-mei 2012 zullen uitbrengen!

2. Evaluatie

Deze zending naar Luxemburg was kort maar krachtig. Het programma voldeed aan de verwachtingen.

De algemene inleiding bij aanvang zorgde ervoor dat de concrete projecten en initiatieven steeds in een breder kader geplaatst konden worden. De delegatie werd steeds begeleid door iemand van het SNJ waardoor vragen over beleid ook altijd beantwoord konden worden.

De begeleiding, hotel en ontvangst werden zeer geapprecieerd en zorgden ervoor dat de delegatie zich op de inhoud kon richten.

Aangezien de deelnemers aan de zending zelf een verschillende achtergrond en ervaring hadden met het thema, werd er ook bij maaltijden en 's avonds nog heel wat gediscussieerd en uitgewisseld. Heel boeiend!

